

2 ta' Novembru, 1957.

Imħallef:—

Onor. Dr. W. Harding, K.M., B.Litt., LL.D.

Antonio Vella versus Gerarda Mallia ne.

Riċevuta — Kompetenza — Valur — Lokazzjoni — Spejjeż
Gudizzjarji — Art. 755 tal-Kap. 15

F'kawża fejn jintalab li tiġi rilaxxjata riċevuta, il-valur involut fil-kawża jiddependi mill-valur tal-obbligazzjoni li għaliha dik l-riċevuta ttriferrixxi; fis-sens illi, jekk il-valur ta' dik l-obbligazzjoni hu indeterminat jew indeterminabbli b'xi wieħed mil-modi preskritti mill-liġi, allura l-kawża toħroġ, minħabba l-valur, mill-kompetenza limitata tal-Qorti tal-Maġistrati. Kollox jiddependi mill-valur tal-obbligazzjoni in kwantità.

B'liġi, anki meta l-talba tkun "ab initio" ta' kompetenza inferjuri, jista' jagħti l-każ li l-Qorti tiġi eżawtorata "ope exceptionis", oġġet minħabba l-valur tal-kontestazzjoni. B'mod li, jekk il-valur tal-riċevuta miżluba jkun ta' kompetenza inferjuri, imma l-konvenut jikkontesta li difaċċ l-attur, li għoġhed jillob dik l-riċevuta bħala riċevuta ta' kera mħallas minnu, ma teżistix lokazzjoni, allura l-Qorti tiġi eżawtorata jekk il-valur tal-lokazzjoni kontestata joħroġ mill-kompetenza inferjuri.

Jekk dan il-valur, skond ir-regoli tal-liġi, jirriżulta li hu riċentranti fil-kompetenza tal-Qorti Inferjuri, il-Qorti li għandha tiegħu konjizzjoni tal-kawża hija l-Qorti tal-Maġistrati.

Jekk l-eċċezzjoni tal-inkompetenza "ratione valoris" ma tkunx giet sollevata mill-konvenut, imma tkun issollewatha l-istess Qorti "ex officio", u l-kawża tiġi appellata, u l-Qorti tal-Appell tafferma l-kompetenza tal-Qorti Inferjuri, u għalhekk tirrevoka s-sentenza li ddikjarat l-inkompetenza ta' dik il-Qorti u ttrinvija l-attijiet tal-kawża quddiem dik l-istess Qorti, għat-trattazzjoni u deċiżjoni tal-meritu, hu xieraq

li l-ispejjeż relattivi għal dan l-incident tal-kompetenza jiġi rizervat għad-deċiżjoni finali.

Il-Qorti; — Rat it-talba ta' l-attur quddiem il-Qorti Civili tal-Maġistrati ta' Malta għall-kundanna tal-konvenuti biex jirrilaxxjaw riċevuta regolari f'ismu ta' £6 ta' sena qbiela tal-għalqa msejha "tas-Sabieħa", li qeghdha fi Sqaq it-Torri, Birkirkara, u li għalqet f'Santa Marija tal-1956; u in difett jiġi dikjarat li din il-qbiela tinsab imħallsa għannom ta' l-attur; bl-ispejjeż;

Rat is-sentenza ta' dik il-Qorti tas-17 ta' Gunju, 1957, li biha ddikjarat ruħha inkompetenti u asteniet għalhekk milli tiegħu konjizzjoni tal-kawża, bl-ispejjeż kontra l-attur; wara li kkunsidrat;

Illi, kif ġie deċiż mill-Qorti ta' l-Appell (Awla Inferjuri) fl-10 ta' Jannar 1953, in re "Rizzo vs. Zahra", il-kwistjoni jekk wiehed għandux jew le l-obbligu li jirrilaxxja riċevuta hiġa kwistjoni ta' valur indeterminat; u illi l-inkompetenza għall-valur għandha tiġi sollevata "ex officio";

Rat in-nota ta' l-appell ta' l-attur, fol. 5, u ċ-ċitazzjoni tiegħu fol. 6, li biha talab li tiġi revokata s-sentenza fuq imsemmija, u li jiġi konsegwentement deċiż għat-tenur tad-domandi ta' l-attur appellant;

Omissis;

Ikkunsidrat;

Illi l-kwistjoni li giet deċiża mill-Qorti ta' l-Ewwel Grad hi dik tal-kompetenza. L-Ewwel Qorti ssollevat "ex officio" l-kwistjoni ta' l-inkompetenza minhabba "valur". Din, u xejn aktar, għalhekk, hi l-kwistjoni li għandha tiġi deċiża minn din il-Qorti;

Fis-sentenza appellata hemm citata s-sentenza mogħtija minn din il-Qorti in re "Rizzo vs. Zahra" fl-10 ta' Jannar 1953, Vol. XXXVII-1-542. L-eżami ta' din is-sentenza juri li, f'każ ta' riċevuta, il-valur involut f'kawża dwarha jiddependi mill-valur ta' l-obbligazzjoni li għaliha dik l-irċevuta tirriferixxi; fis-sens li, jekk il-valur ta' dik l-obbligazzjoni hu indeterminat; jew indeterminabbli b'xi wieħed mill-moħdi preskritti mil-liġi, allura l-kawża toħroġ, minhabba l-valur, mill-kompetenza limitata tal-Qorti tal-Maġistrati. Għalhekk kollox jiddependi mill-valur ta' l-obbligazzjoni in konteża;

Kwantu għas-sentenza l-oħra, ukoll ta' din il-Qorti, "Kurunell Vella ne. vs. Mifsud ne.", 31 ta' Jannar 1953, citata mill-appellant, il-punt ma giex diskuss. Evidentement, peress li si trattava ta' riċevuta ta' £29.8., kien ċar li l-valur ta' l-obbligazzjoni, li għaliha kienet mitluba l-irċevuta kien ta' kompetenza inferjuri;

Hu ovvjw, għaldaqstant, li f'din il-kawża l-ġudikant għandu jara x'inhu l-valur involut, ċjoè l-valur ta' l-obbligazzjoni li għaliha tirriferixxi l-irċevuta;

Ikkunsidrat;

Fl-avviż tissemma rċevuta ta' £6. Għalhekk, kieku l-kompetenza kellha tiġi determinata biss "skond it-talba", il-kwistjoni setgħet tieqaf hawn. Imma, skond il-verbal fol. 3 u fol. 3 tergo, il-konvenuti qegħdin jichdu l-irċevuta għax qegħdin isostnu li mhux l-attur, iżda missieru, hu l-kerrej (salv l-incident verbalizzat fol. 27). Vwoldieri, li qegħdin jikkontestaw li ma teżistix lokazzjoni difaċċ għall-attur;

Issa, b'liġi (art. 755 Kap. 15 Ediz. Riv.), anki meta t-talba tkun "ab initio" ta' kompetenza inferjuri, jista' jagħti l-każ li l-Qorti tiġi eżawtorata "ope exceptionis", ċjoè minhabba l-valur tal-kontestazzjoni (ara applikaz. ta'

din ir-regola fil-gurisprudenza nostrali; e.g. Vol. XXXVI-II-455 et seq.; u Vol. XXVIII-I-931, li fiha ntqal:— “Che per determinare la competenza della Corte, è necessario aver riguardo all’intera obbligazione, quando questa è impugnata”);

Issa, l-attur, fix-xhieda tiegħu fol. 24, jgħid li hu kera din l-għalqa mingħajr ma saret ebda kitba. Hu ma semma ebda terminu. Mill-librett li hemm fil-busta fol. 19 jidher li l-ewwel riċevuta hi għas-sena li skadiet fil-15 ta’ Awissu, 1955. Vwoldieri li l-lokazzjoni bdiet fl-1954. Issa, sija jekk jiġi applikat id-dispost ta’ l-art. 1621 Kap. 23 (skond liema, meta ma jissemmiex terminu, il-lokazzjoni ta’ fond rustiku fruttiferu, bħal ma hija għalqa, titqies magħmula għal erbgħa snin), sija jekk wieħed japplika id-dispost tal-art. 758 (1) Kap. 15, ir-riżultat hu dejjem l-istess; għaliex, fl-ewwel każ, il-lokazzjoni baqagħlha sena minn dawk l-erbgħa snin, ċjoè 1957-1958; u fit-tieni każ, skond l-imsemmi art. 758 (1), hu, għall-fondi rustiċi, ta’ sena. U sena qbiela tammonta biss għal £6, li huma rijentranti fil-kompetenza inferjuri;

Għalhekk, mhux biss skond it-talba, imma anki “ope exceptionis”, a tenur ta’ l-art. 755 sa 758 Kap. 15, il-kawża hi ta’ kompetenza inferjuri;

Ikkunsidrat, kwantu għall-ispejjeż;

L-eċċezzjoni ta’ l-inkompetenza ma gietx sollevata mill-konvenuti, iżda ssollevatha l-Ewwel Qorti “ex officio”. Għalhekk din il-Qorti hi ta’ fehma li, għar-rigward ta’ l-ispejjeż, jiġi segwit ir-regolament adottat fis-sentenzi App. Inf. “Camilleri vs. Cachia” 21 ta’ April 1915, “Pace vs. Muscat” 18 ta’ Mejju 1929, “Zammit vs. Vella” 22 ta’ Ottubru 1932, “Abela vs. Callus” 15 ta’ Frar 1936, riportati rispettivament fil-Volumi tal-Kollezzjoni XXII-I-266, XXVII-I-1013, XXVIII-I-931, u XXIX-I-1546;

Għalhekk tiddeċidi;

Billi tilqa' l-appell ta' l-attur, tirrevoka s-sentenza appellata, tiddikjara illi l-kawża kienet u hi ta' kompetenza tal-Qorti Civili tal-Magistrati tal-Pulizija Gudizzjarja ta' Malta, u tirrorinvija l-kawża lil dik il-Qorti għad-deċiżjoni fil-meritu, kompriza, jekk ikun il-każ, id-deċiżjoni ta' l-eċċezzjoni fuq rieżervata. U tordna li l-ispejjeż jibqgħu rieżervati għad-deċiżjoni finali.
